

został zilustrowany przykładami. W rozdziale tym stawiamy również hipotezę, że w klasie krzywych „połówkowych” największe pole ogranicza okrąg.

1. Ogólne pojęcia i oznaczenia

Dana jest funkcja $r : R \rightarrow R$ spełniająca następujące warunki:

$$(1.1) \quad \begin{cases} r \in C^2 \\ r(t + 2\pi) = r(t) & \text{dla } t \in R. \\ r(t) > 0 \end{cases}$$

Krzywą C opisujemy we współrzędnych biegunowych

$$t \longrightarrow r(t) \quad \text{dla } t \in [0, 2\pi].$$

Parametrycznie krzywa ta zadana jest formułą

$$z(t) = r(t) \cos t + ir(t) \sin t,$$

lub

$$(1.2) \quad z(t) = r(t) e^{it} \quad \text{dla } t \in [0, 2\pi].$$

Wszystkie funkcje związane z krzywą C rozpatrujemy jako funkcje okresowe o okresie 2π .

Kropka oznaczać będzie pochodną względem parametru t .

Niech $\alpha(t)$ oznacza kąt skierowany pomiędzy wektorem wodzącym punktu $z(t)$, a wektorem stycznym $\dot{z}(t)$ w punkcie $z(t)$.

Dla krzywej C klasy C^2 mamy:

$$(1.3) \quad \dot{z}(t) = \dot{r}(t) e^{it} + r(t) i e^{it}.$$

$$(1.4) \quad |\dot{z}(t)| = \sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)},$$

$$(1.5) \quad \ddot{z}(t) = [\ddot{r}(t) - r(t)] e^{it} + 2 \dot{r}(t) i e^{it}.$$

Wprowadzimy oznaczenie $\{a + bi, c + di\} = ad - bc$ dla liczb zespolonych $a + bi, c + di$.

Z (1.3) i (1.5) otrzymujemy

$$\{\dot{z}(t), \ddot{z}(t)\} = \{\dot{r}(t) e^{it} + r(t) i e^{it}, (\ddot{r}(t) - r(t)) e^{it} + 2 \dot{r}(t) i e^{it}\},$$

$$(1.6) \quad \{\dot{z}(t), \ddot{z}(t)\} = 2 \dot{r}^2(t) - r(t) \ddot{r}(t) + r^2(t).$$

Iloczyn skalarny między wektorami $z(t), \dot{z}(t)$ wyraża się wzorami

$$(1.7) \quad \langle z(t), \dot{z}(t) \rangle = r(t) \sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)} \cos \alpha(t).$$

lub

$$(1.8) \quad \langle z(t), \dot{z}(t) \rangle = \langle r(t) e^{it}, \dot{r}(t) e^{it} + r(t) i e^{it} \rangle = r(t) \dot{r}(t).$$

Zatem wykorzystując (1.7) i (1.8), otrzymujemy

$$\dot{r}(t) = \sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)} \cos \alpha(t),$$

czyli

$$(1.9) \quad \cos \alpha(t) = \frac{\dot{r}(t)}{\sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)}}.$$

Mamy również zależności

$$(1.10) \quad |\{z(t), \dot{z}(t)\}| = |\{r(t) e^{it}, \dot{r}(t) e^{it} + r(t) i e^{it}\}| = r^2(t)$$

lub

$$(1.11) \quad |\{z(t), \dot{z}(t)\}| = |z(t)| |\dot{z}(t)| \sin \alpha(t) = r(t) \sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)} \sin \alpha(t).$$

Tak więc, wykorzystując (1.10) i (1.11), dostajemy

$$r(t) = \sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)} \sin \alpha(t),$$

czyli

$$(1.12) \quad \sin \alpha(t) = \frac{r(t)}{\sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)}}.$$

Dzieląc stronami (1.9) i (1.12) otrzymamy

$$(1.13) \quad \frac{\dot{r}(t)}{r(t)} = \cot \alpha(t) \quad \text{dla } t \in [0, 2\pi].$$

Krzywizna k krzywej C , po wykorzystaniu (1.6), wyraża się wzorem

$$(1.14) \quad k(t) = \frac{\{\dot{z}(t), \ddot{z}(t)\}}{|\dot{z}(t)|^3} = \frac{2\dot{r}^2(t) - r(t)\ddot{r}(t) + r^2(t)}{\left(\sqrt{\dot{r}^2(t) + r^2(t)}\right)^3} \quad \text{dla } t \in [0, 2\pi].$$

Przekształcając (1.14) i uwzględniając (1.13), otrzymujemy

$$k \left(\sqrt{\dot{r}^2 + r^2} \right)^3 = 2\dot{r}^2 - r\ddot{r} + r^2,$$

$$k \frac{r^3}{\sin^3 \alpha} = 2r^2 \cot^2 \alpha - r \left(\dot{r} \cot \alpha - r \frac{\dot{\alpha}}{\sin^2 \alpha} \right) + r^2,$$

$$k \frac{r^3}{\sin^3 \alpha} = 2r^2 \cot^2 \alpha - r^2 \cot^2 \alpha + r^2 \frac{\dot{\alpha}}{\sin^2 \alpha} + r^2,$$

$$k \frac{r^3}{\sin^3 \alpha} = r^2 \cot^2 \alpha + r^2 \frac{\dot{\alpha}}{\sin^2 \alpha} + r^2,$$

$$k \frac{r}{\sin^3 \alpha} = \cot^2 \alpha + \frac{\dot{\alpha}}{\sin^2 \alpha} + 1.$$

Ostatecznie otrzymujemy ważną zależność:

$$(1.15) \quad \frac{kr}{\sin \alpha} = 1 + \dot{\alpha} \quad \text{dla } t \in [0, 2\pi],$$

którą wykorzystamy w dalszej części pracy.

Definicja 1.1. Zamkniętą, płaską krzywą C , o dodatniej krzywiznie, bez

punktów wielokrotnych, nazywamy owalem.

Niech D_C oznacza obszar ograniczony krzywą C .

Ustalmy liczbę dodatnią c .

Definicja 1.2. Zamkniętą, płaską krzywą C , nazwiemy równopotęgową, jeśli dla krzywej C istnieje punkt $P \in D_C$ i następujący warunek jest spełniony:

dla dowolnej cięciwy o końcach P_1, P_2 , przechodzącej przez P , mamy

$$(1.16) \quad |PP_1| |PP_2| = c = \text{constans}$$

i iloczyn nie zależy od wyboru cięciwy.

Stałą c nazywamy stałą równopotęgową, zaś punkt P nazywamy punktem równopotęgowym krzywej C .

O krzywych równopotęgowych pisał jako pierwszy Yanagihara [20], [21], a następnie Kelly [9], Rosenbaum [14] oraz Zuccheri [22].

Definicja 1.3. Zamkniętą, płaską krzywą C , nazwiemy równocięciwową, jeśli dla krzywej C istnieje punkt $O \in D_C$ i następujący warunek jest spełniony:

dla dowolnej cięciwy o końcach P_1, P_2 , przechodzącej przez O , mamy

$$(1.17) \quad |OP_1| + |OP_2| = c = \text{constans}$$

i suma nie zależy od wyboru cięciwy.

Stałą c nazywamy stałą równocięciwową, zaś punkt O nazywamy punktem równocięciwowym krzywej C .

Zainteresowanie krzywymi równocięciwowymi wynikało m.in. z braku odpowiedzi na następujące pytanie: „Czy istnieje krzywa wypukła C z dwoma punktami równocięciowości?” Pytanie to postawił Fujiwara w roku 1916 [6]. Niezależnie od niego, pytanie to postawili również Blaschke, Rothe i Weitzenböck w roku 1917 [1]. W literaturze pytanie to znane jest pod nazwą - „problemem równocięciowości”. Ukazało się wiele artykułów, w których autorzy próbowali odpowiedzieć na wyżej postawione pytanie, m.in. W.Süss [18], A.Dirac [2], L.Dulmage [3], H.G.Helfenstein [7], V.Linis [12], E.Wirsing [19], J.Sancho de San Roman [16], E.Ehrhart [4], V.Klee [10], R.Schäfke and H.Volkmer [17]. A.Dirac pokazał, że jeśli istnieje rozwiązanie „problemu równocięciowości”, to krzywa musi być klasy C^1 oraz musi mieć dwie prostopadłe osie symetrii. Z kolei E.Wirsing pokazał, że krzywa będąca rozwiązaniem „problemu równocięciowości” jest krzywą analityczną. Dopiero w roku 1997, M.Rychlik [15] udowodnił, że krzywa równocięciowa z dwoma punktami równocięciowości nie istnieje.

2. Krzywe k -równocięciowe i uogólniony problem Fujiwary

Oprócz klas krzywych równocięciowych i równopotęgowych możemy zdefiniować w podobny sposób inne klasy krzywych. Mianowicie, dla ustalonej liczby całkowitej $k \neq 0$ zdefiniujemy krzywą k -równocięciową w następujący sposób:

Definicja 2.1. Zamkniętą, płaską krzywą C , nazwiemy k -równocięciową,